

ОПЕРАЦІЇ З ДАВАЛЬНИЦЬКОЮ СИРОВИНОЮ ЯК ОБ'ЄКТИ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ

Сучасні умови діяльності багатьох підприємств різних організаційно-правових форм характеризуються обмеженістю в одного суб'єкта господарювання оборотних засобів для виготовлення готової продукції, в т.ч. грошових коштів та сировинної бази, а в інших – виробничих потужностей. Тому однією з форм ефективної економічної діяльності стало використання операцій з давальницькою сировиною, що дозволило розширити економічні зв'язки, як вітчизняних підприємств, так і країни в цілому, знизити рівень витрат на виробництво продукції, залучити наявні у нерезидентів сировину і матеріали для переробки на вітчизняних підприємствах, що стимулювало розвиток національних галузей України.

На сьогодні операції з давальницькою сировиною активно використовуються в таких галузях, як металургія, енергетика, нафтопереробній, легкій та харчовій промисловості. Однак, ефективне управління операціями з давальницькою сировиною у суб'єктів їх здійснення неможливе без науково обгрунтованого підходу щодо інформаційного забезпечення таких операцій, яке вирішується в системі бухгалтерського обліку та контролю.

Визначення операцій з давальницькою сировиною зараз міститься лише в пп. 14.1.134 Податкового кодексу України: «операція з давальницькою сировиною – операція з переробки (обробки, збагачення чи використання) давальницької сировини (незалежно від кількості замовників і виконавців, а також етапів (операцій)) з метою одержання готової продукції за відповідну плату. До операцій з давальницькою сировиною належать операції, в яких сировина замовника на конкретному етапі її переробки становить не менш як 20 відсотків загальної вартості готової продукції».

Участь в операціях з давальницькою сировиною беруть два суб'єкти господарювання – замовник (суб'єкт господарської діяльності, який є власником давальницької сировини та надає її виконавцю для безпосереднього використання у виробництві готової продукції) і виконавець (суб'єкт господарської діяльності, який здійснює операції з переробки, обробки чи збагачення давальницької сировини та виробництво готової продукції, яка визначається з урахуванням її основних (ідентифікаційних) властивостей).

Загальну схему взаємовідносин між замовником та виконавцем з приводу переробки давальницької сировини представлено на рис. 1.

Вочевидь, механізм співпраці між основними учасниками давальницьких операцій передбачає наступні дії: замовник передає виконавцеві давальницьку сировину для подальшої її переробки на готову продукцію, а виконавець отримує плату за виконані роботи з їх переробки. При цьому право власності на давальницьку сировину та на готову продукцію, виробленої з неї, на всіх етапах їх переробки належить замовнику. Крім того, замовник повинен контролювати, щоб вартість давальницької сировини на всіх етапах її переробки становила не менше 20 % від загальної вартості готової продукції, тому що у випадку меншої вартості

така операція не може бути класифікована для податкових цілей як операція з давальницькою сировиною.

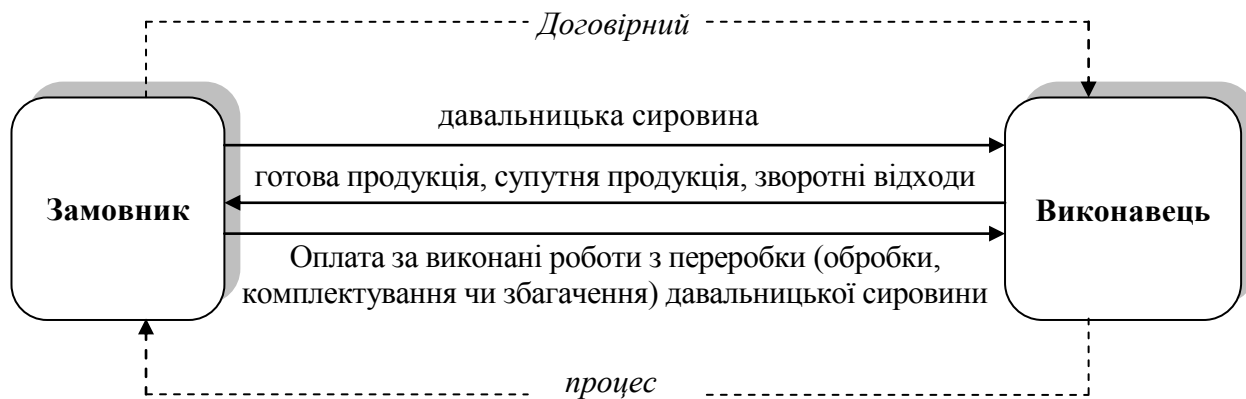

Рис. 1. Загальна схема взаємовідносин між учасниками операцій з давальницькою сировиною

Загалом, операціям з давальницькою сировиною притаманний ряд характерних особливостей, що відрізняють їх від інших операцій, здійснюваних підприємством. На практиці ці особливості впливають на порядок відображення таких операцій у бухгалтерському обліку та звітності (рис. 2).

Рис. 2. Вплив особливостей операцій з давальницькою сировиною на методичу їх бухгалтерського обліку та відображення в інтегрованій звітності

Таким чином, особливість операцій з давальницькою сировиною полягає у тому, що замовник зберігає за собою право власності на вихідну сировину або матеріали, що передано в переробку, і також на готову продукцію, отриману в результаті переробки, а переробник лише надає послуги з переробки. Операції з запасами, які підприємство передає іншому суб'єкту господарювання для переробки, обробки чи доопрацювання, по своїй суті належать до підрядних робіт.